

## המינראלים — הכרח!

מווסת על ידי ויטאמין D; מחסור בוויטאמין D או זרחן יגרום לרכיית. במיוחד רגישים למחסור בהם בעלי-חיים רכים וצעירים, שכידוע גדילתם והתפתחותם היא בקצב מהיר.

מחסור בזרחן עלול לגרום להפסדים כספיים גם בעדר המבוגר, מאחר שהוא יכול לפגוע בפוריותו.

החלבונים של הדגניים וגידולי הירקות הם דלים בסידן, אבל מכילים כמויות בינוניות של זרחן. תכולת המינראלים במיני המספוא הירוק משתנה חדיר, ולכן אין לבסס עליהם את אספקת המינראלים.

לפרת-חלב, בעלת התצרוכת הרבה, חשוב יותר היחס בין הזרחן לסידן במנה מאשר הכמויות המוחלטות המוגשות לה משל אחד מהם. ממליץ צים בדרך כלל שהיחס ביניהם יהיה אחד לאחד: חלק אחד סידן (מחושב ב- $\text{CaO}$ ) לחלק אחד של זרחן (מחושב ב- $\text{P}_2\text{O}_5$ ).

הכלור ניתן לבהמות במלח הבישול. חשיבותו נובעת מתפקידו בוויסות תנועת הנוזלים בגוף, כמרכיב של הדם ובפעולתו בעיכול המזון במעי.

מרבית המזונות המיוצרים במשק הם בעלי תכולה נמוכה של מלח ויש לכן לספק לבקר כמויות נוספות. דבר זה נעשה ע"י ערבוב מלח במזון המרוכז וע"י שימת גושי-מלח לליקוק בחצרות ובשדות במרעה.

### יסודות קורט

על יסודות אלו מוטלים תפקידים מרובים ומגוונים. מכלילים אותם במזון הבקר כדי למנוע היווצרותן של מחלות-חסר.

היוד נחוץ לפעולתה הסדירה של בלוטת הת-ריס. קרקעות מסויימים חסרים את היוד. בקר החי באזורים אלו עלול להינגע במחלת הזפק (Goiter). לבלוטה זו יש השפעה חזקה על מת-זור התאנה (התיחמות) ולכן — הפרעות בפעי-לותה התקינה עלולות לגרום לאי-פוריות.

הברזל הוא אחד המרכיבים העיקריים של הדם. המחסור בו גורם לחסרדם (אנאמיה).

כולנו בדעה אחת שהמינראלים הם חיוניים במנות המזון של הבקר. הבריאות ורמת היצור יסבלו מיד אם נרצה להתכחש לאמת-יסוד זו.

מדוע כה חשובים המינראלים ומה תפקידם? הם? נמנה רק כמה מהתפקידים שהם ממלאים בגוף הפרה:

1. הם מקיימים את הפעילות התקינה בשריריים ובעצבים.

2. הם משמשים לייצור החלב ולהתפתחות העובר.

3. כמה מהם נצרכים בכמויות גדולות לבנין העצמות והשיניים ולתיקוןן.

4. אחרים נחוצים לרקמות הרכות, לנוזלי הגוף ולדם.

5. מינראלים עשויים גם להיות חיוניים בת-הליכים כימיים מיוחדים, שהינם בבחינת הכרח לגבי קיומה התקין של הבהמה.

בגוף הפרה מצויים יותר מ-50 מינראלים שונים, אך רובם דרושים רק בכמויות קטנות. התצרוכת במרבית המינראלים מסופקת ע"י המזון הרגיל, כגון שחת, מספוא ירוק, ואין צורך בתוספות נפרדות. אך ישנם מינראלים אחדים אשר כמותם במזונות הטבעיים אינה מספקת; אותם יש להוסיף לבקר בצורה מלאכותית.

לשם נוחיות מחלקים אותם לשתי קבוצות: האחת "מינראלים יסודיים", הנחוצים בכמויות גדולות יחסית, והשניה של "יסודות קורט", הנ-חוצים בכמויות קטנות בהרבה.

### מינראלים יסודיים

הסידן והזרחן כרוכים זה בזה בפעולתם. שניהם נחוצים לייצור ותיקון העצמות והשיניים; הפרה גם צורכת אותם בייצור החלב ולהתפתחות העובר.

לא זו בלבד שהעצמות מורכבות בעיקר סידן וזרחן, אלא שמוח העצמות (לשד) מכיל מאגר של יסודות אלו העומד לרשות צרכי כל הגוף. באם מלאי זה נצרך כולו, נחלש השלד והעצמות צשברות על נקלה.

קצב הניצול והאגירה של שני יסודות אלו

הרגילים הנחוצים בכמויות גדולות יחסית. אין קשיים בערבוב כמויות מספיקות של זרחן, סידן ומלח בישול בתערובות שמתקנים במשק.

קמח עצמות מקוטר הוא מקור טוב לסידן וזרחן כאחד ומחירו זול למדי. גיר טחון יכול לשמש כמקור לסידן.

להלן ניתנת דוגמה של תערובת מינראלים המיועדת למזון מרוכז עבור עגלות או לפרות חולבות:

|                               |         |
|-------------------------------|---------|
| קמח עצמות                     | 10 ק"ג  |
| גיר טחון                      | 10 ק"ג  |
| מלח בישול                     | 5.5 ק"ג |
| 25.5 ק"ג לטונה של מזון מרוכז. |         |

תוספת זו תבטיח את אספקת הסידן והזרחן ומחירה סביר מאוד. היא תבטיח כי לא ייגרמו הפרעות בבריאות ובפוריות עקב חסר בשני יסר דות אלו.

#### תוספות למטרות מיוחדות

אפשר להשתמש בתערובות שונות כדי לספק צרכים מיוחדים. ידוע, למשל, שהתחמיק דל ברך כלל בורחן. כשהפרות יש להן גישה חופשית לתחמיק והוא מספק להן את התצרוכת לקיום ולייצור 8–12 ק"ג חלב, עלולות או להופיע הפרעות בהתעברות. בתנאים אלו, יהיה זה מן התבונה לספק במזון בקר החלב תוספת מיוחדת של קמח עצמות שתתקן את הליקוי שבתחמיק. אפשר אז להוסיף לתערובת הנ"ל של המינראלים 13.5 ק"ג קמח עצמות. בדומה, יש תועלת רבה בהוספת מאגניום בסוף החורף כאשר העדר מתחיל ברעיית האביב. התרכובת המקובלת של מאגניום במזון הבקר הוא תחמוצת המאגניום, אותה יש לתת לפרות במשך 6 השבועות האחרונים של החורף, מסוף פברואר עד לראשית אפריל, בכמות יומית של 60 ג"ר ליום (ההמלצה הזו מותאמת לתנאים השוררים באנגליה).

הדרך הטובה להוסיף ויטמינים ומינראלים למזון מרוכז היא לערבבם ערבוב מוקדם. אין קושי בביצוע הדבר וזה מבטיח כי מרכיבים אלו, המוספים בכמויות קטנות, יפוררו באופן אחיד בתערובת המוגמרת.

(טוף בעמוד 35)

המוריד את רמת החמצן בדם וע"י כך מתערער מצב הבריאות.

המאגניום יש לו תפקיד חיוני בפעולת מערכת העצבים. בקר הסובל ממחסור במאגניום מראה סימני עצבנות והתיאום בפעולת השרירים נפגע. בקר הרועה במרעה דל-מאגניום עלול להיפגע במחלת "צפדת המרעה".

חסר הנחושת מתבטא בפרוזה חסרת-ברק ובחלי חלקה ובכתמים אפורים מסביב לעיניים, הנראים כנגע הגזות. הנחושת והברזל הם שותפים ביצירת כדוריות הדם, אך חסר רציני של נחושת בבקר הוא נדיר. הזנה מתאימה של הפרה הזהרה יכולה להביא ליצירת מאגר ניכר של נחושת בוויד.

הקובאלט אף הוא חיוני בקיום הדם במצב תקין מאחר שהוא משמש כאחד המרכיבים של ויטאמין B<sub>12</sub>, המיוצר בכרס.

#### תוספות המינראלים במזון

ישנן דרכים רבות להספקת המינראלים לבקר: כאבני-לקיקה, כתערובות של ויטאמינים ויסודות קורט, כתערובות מושלמות של מינראלים, כתערובות מינראלים, ויטאמינים וחלבונים וכדומה. הגיוון הרב בשוק בסוגי המוצרים עלול לעתים לבלבל; לכן חשוב שהחקלאי, המתקין התערובות של המזון המרוכז במשקו יידע עד היכן רשאי הוא ללכת בהשלמת התערובות במרכיבי "כוית" אלה. קיים קושי רב בשקילה וערבוב של היסודות הקורט בתנאי משק. הכמויות הנדרשות הן זעירות מאוד — אם ייגרע מהם יופיעו מחלות חסר בעוד שכמויות גדולות מדי עלולות לגרום להרעלות קשות.

מוטב תמיד לקנות תערובות מוכנות של יסר דות קורט שנועדו במיוחד להוספה לתערובות מזון מרוכז של בקר. כמה מהן מכילות גם את הוויטאמינים A ו-D בצורה יציבה, וכך פותרים בבת אחת שתי בעיות בהתקנת התערובות.

יש להקפיד על ביצוע מדוקדק של הוראות היצרן בכל הנוגע לשיטת הערבוב. ויש לפנות לאנשים מומחים לדבר במקרה שחושדים בתופעות חסר בעדר.

קשיים אלו לא קיימים כשמדובר במינראלים

התאחדות מגדלי בקר  
ספר התעוד  
פרות שהתכפרו בעלי 7000 ק"ג חלב בתשכ"א

| חט.  | שם הפרה   | הבעלים             | נוקדה | האב    | האם       | המוט | חלב ק"ג | שוטן ק"ג | % שוטן ק"ג | ימי חליבה |
|------|-----------|--------------------|-------|--------|-----------|------|---------|----------|------------|-----------|
| 733. | חקר       | שובל               | 1957  | אבר    | חקירה     | —    | 7618    | 241      | 3.16       | 282       |
| .734 | חורצות    | חיימן, כפר־יחזיריה | 1956  | דניר   | ראשונה    | 4    | 7614    | 257      | 3.38       | 354       |
| .735 | משולה     | גניגר              | 1956  | חומר   | מגורה     | —    | 7611    | 235      | 3.09       | 311       |
| .736 | גילית     | אוריום             | 1956  | איתן   | גילה      | אמר. | 7609    | 243      | 3.20       | 311       |
| .737 | ורקא 2    | בית־אלשא           | 1957  | דניר   | ורקא      | 6    | 7604    | 245      | 3.22       | 270       |
| .738 | צופית     | פעת                | 1957  | קרש    | צירה      | —    | 7603    | 241      | 3.17       | 271       |
| .739 | גילי      | גוריים             | 1958  | קרש    | גירעו     | אמר. | 7599    | 231      | 3.04       | 286       |
| .740 | לינה      | עיר־השלושה         | 1955  | שרביט  | לילה      | אמר. | 7595    | 218      | 2.87       | 354       |
| .741 | ברוריה    | משמר־העמק          | 1956  | אציל   | בירה      | 7    | 7593    | 231      | 3.00       | 309       |
| .742 | דודמית ג' | עיר־כרמל           | 1954  | רו     | דודמית א' | אמר. | 7592    | 227      | 3.00       | 330       |
| .743 | רבית      | מגן                | 1956  | שרביט  | רענוה     | אמר. | 7583    | 222      | 2.92       | 280       |
| .744 | עליזה     | בי"ט נוהל          | 1956  | דניר   | עשירה     | 5    | 7575    | 252      | 3.32       | 288       |
| .745 | רוממה     | גניגר              | 1952  | פיר    | רוחמה     | 6    | 7569    | 240      | 3.16       | 304       |
| .746 | ראשונה    | גבר'עם             | 1953  | איתן   | רעיה      | 5    | 7566    | 264      | 3.49       | 338       |
| .747 | רגמית     | גניגר              | 1957  | קישן   | רגמית     | 4    | 7566    | 262      | 3.44       | 297       |
| .748 | סדי       | בית־קמה            | 1956  | —      | —         | אמר. | 7565    | 214      | 2.80       | 328       |
| .749 | חלקיה     | העונן              | 1956  | קישן   | הוגלה     | פרקי | 7563    | 260      | 3.44       | 271       |
| .750 | דגלית     | שולמן, כפר־יהושע   | 1955  | דניר   | גילה      | 5    | 7563    | 260      | 3.44       | 298       |
| .751 | נחמית     | כנרת               | 1953  | דניר   | נפשית     | 5    | 7563    | 241      | 3.18       | 283       |
| .752 | ניצה      | יקום               | 1953  | ויקניג | נחית      | 5    | 7561    | 200      | 2.64       | 320       |
| .753 | קישונה    | אודין, כפר־יהושע   | 1957  | קישן   | נרה       | 7    | 7560    | 271      | 3.58       | 324       |
| .754 | גבי       | חפז־חיים           | 1956  | דניר   | גולדה     | 5    | 7560    | 215      | 2.71       | 312       |
| .755 | ספי       | גבעת־בונר          | 1956  | ברק    | פלגנה     | —    | 7559    | 229      | 3.03       | 330       |
| .756 | נמנית     | אוריום             | 1952  | יקסן   | ורש       | אמר. | 7557    | 253      | 3.35       | 331       |
| .757 | כוננות    | גוריים             | 1955  | נמרוד  | כלנית     | אמר. | 7556    | 245      | 3.24       | 328       |
| .758 | חמדית     | בית־אלשא           | 1954  | אציל   | חושיה     | 5    | 7555    | 224      | 3.00       | 284       |
| .759 | שקמה      | דגניה ב'           | 1956  | אציל   | שוש       | 4    | 7551    | 224      | 2.97       | 322       |
| .760 | מאשה      | עיר־שמר            | 1955  | דניר   | מבילה     | 6    | 7551    | 217      | 2.90       | 352       |
| .761 | ולשה      | בית־אלשא           | 1954  | דניר   | הובנה     | 6    | 7550    | 277      | 3.67       | 335       |

|     |      |     |      |     |       |         |      |      |                  |          |     |
|-----|------|-----|------|-----|-------|---------|------|------|------------------|----------|-----|
| 293 | 7546 | 231 | 3.07 | 293 | אמר.  | כלנית   | 751  | 1957 | מגיד             | כרשית    | 762 |
| 280 | 7545 | 246 | 3.26 | 280 | אמר.  | מדינה   | פלו  | 1952 | עירייה           | שמות     | 763 |
| 335 | 7545 | 217 | 2.90 | 335 | אמר.  | פולק    | איתן | 1956 | אורים            | פיקה     | 764 |
| 294 | 7544 | 255 | 3.38 | 294 | ה.    | פולק    | רם   | 1954 | גבעת ברנר        | פיקה     | 765 |
| 277 | 9540 | 245 | 3.25 | 277 | ה.    | סוניה   | גיל  | 1955 | חלק נולל         | כונסיל   | 766 |
| 299 | 7538 | 233 | 3.09 | 299 | 4     | מאיר    | דור  | 1955 | אלומה            | מנשה     | 767 |
| 334 | 7537 | 269 | 3.57 | 334 | 5     | גיל     | ספר  | 1955 | גבעת חיים, איתן  | גנת      | 768 |
| 306 | 7536 | 204 | 2.71 | 306 | אמר.  | חור     | דור  | 1952 | כפר דוש          | חור      | 769 |
| 284 | 7535 | 250 | 3.31 | 284 | 5     | כרית    | קורש | 1957 | משמרת            | כליל     | 770 |
| 311 | 7532 | 306 | 4.06 | 311 | —     | חור     | פול  | 1955 | כרית             | חל       | 771 |
| 316 | 7532 | 260 | 3.44 | 316 | 6     | סריה    | ידני | 1952 | רגנית א          | סריה     | 772 |
| 319 | 7530 | 224 | 2.98 | 319 | 4     | חמדה    | חמד  | 1956 | כרית, כפר יחזקאל | אביה     | 773 |
| 361 | 7524 | 248 | 3.30 | 361 | 3     | גביר    | דור  | 1955 | עיר שמר          | גביר     | 774 |
| 304 | 7523 | 262 | 3.48 | 304 | 6     | בכר     | דור  | 1955 | גור שמאל         | בכר      | 775 |
| 267 | 7523 | 194 | 2.58 | 267 | —     | אור     | דור  | 1953 | רגנית ב          | אור      | 776 |
| 310 | 7520 | 249 | 3.30 | 310 | אמר.  | חגית    | פול  | 1954 | בית חש           | אלונה    | 777 |
| 320 | 7520 | 196 | 2.60 | 320 | —     | יציג    | חמד  | 1956 | מרחביה           | ירמ      | 778 |
| 283 | 7519 | 244 | 3.20 | 283 | 5     | ארת     | חמד  | 1953 | בית אלסא         | ארגונה   | 779 |
| 344 | 7518 | 222 | 2.95 | 344 | 3     | —       | גיל  | 1953 | זקים             | סלבה     | 780 |
| 341 | 7517 | 246 | 3.26 | 341 | —     | רוזמורה | קיג  | 1955 | גניג             | רות      | 781 |
| 312 | 7517 | 235 | 3.13 | 312 | 6     | פולמור  | —    | 1955 | שרי              | פולנה    | 782 |
| 296 | 7516 | 251 | 3.33 | 296 | 6     | קוריא   | דור  | 1952 | כפר בלום         | קסרינה ב | 783 |
| 305 | 7516 | 229 | 3.04 | 305 | —     | חבצלת   | —    | 1956 | גובה             | חפצרינה  | 784 |
| 320 | 7514 | 214 | 2.84 | 320 | 6     | צנעניה  | קורש | 1957 | יסע              | צליה     | 785 |
| 288 | 7510 | 232 | 3.10 | 288 | 7     | בגית    | חמד  | 1956 | משמרת            | בגית     | 786 |
| 328 | 7509 | 265 | 3.53 | 328 | 5     | מפאיה   | בש   | 1951 | כפר בלום         | מיבל     | 787 |
| 317 | 7509 | 246 | 3.27 | 317 | 1     | דנה     | ציר  | 1957 | עיר דור          | מסרה     | 788 |
| 315 | 7507 | 246 | 3.28 | 315 | 5     | דור     | אפרי | 1952 | יקום             | דור      | 789 |
| 363 | 7505 | 275 | 3.66 | 363 | ישראל | קנה     | חמד  | 1955 | גור שמאל         | ינת      | 790 |
| 347 | 7505 | 266 | 3.54 | 347 | 5     | חגית    | חמד  | 1952 | איש              | חבצלת    | 791 |
| 284 | 7503 | 253 | 3.36 | 284 | 5     | יעלית   | דור  | 1954 | כרית             | ידנה     | 792 |
| 306 | 7502 | 257 | 3.42 | 306 | אמר.  | גרסה    | חמד  | 1955 | רעים             | גולדה    | 793 |
| 348 | 7501 | 199 | 2.67 | 348 | אמר.  | —       | עמס  | 1955 | מנ               | בינה     | 794 |
| 331 | 7496 | 268 | 3.57 | 331 | 5     | —       | —    | —    | חמל              | מלכה ג   | 795 |
| 302 | 7496 | 267 | 3.56 | 302 | אמר.  | מצא     | קיש  | 1956 | חמל              | דליה     | 796 |

| שם תפוח       | הבעלים              | נולדה | האב        | האם      | המוט | חזב ק"ג | שטות ק"ג | שטות % | יט' חז'בה |
|---------------|---------------------|-------|------------|----------|------|---------|----------|--------|-----------|
| 797. זימרת    | יפעת                | 1957  | גיל 569    | וריה     | —    | 7488    | 245      | 3.26   | 278       |
| 798. לבד      | דגניה ב'            | 1953  | דג' 190    | לענה     | 3    | 7488    | 220      | 2.94   | 297       |
| 799. חנה      | יסעור               | —     | —          | —        | 5    | 7487    | 275      | 3.68   | 319       |
| 800. דג'אלה   | אורים               | 1955  | יקסן       | יענית    | אמר. | 7487    | 247      | 3.30   | 337       |
| 801. תמורה    | אשדות-יעקב, איתור   | 1953  | דג' 190    | תנשמת    | —    | 7487    | 207      | 2.76   | 282       |
| 802. תמורה    | גרשני, נוהל         | 1956  | כרמל 866   | זמריה    | —    | 7483    | 235      | 3.14   | 315       |
| 803. תירוש    | נח-איתן             | 1955  | דג' 190    | תמריה    | —    | 7483    | 228      | 3.05   | 277       |
| 804. תלמה     | משמר-תעמק           | 1956  | דג' 190    | תנשמת    | 4    | 7482    | 293      | 3.10   | 297       |
| 805. בלזוקה   | משמר-חוגב           | 1953  | איתן 692   | בובה     | אמר. | 7480    | 232      | 3.10   | 255       |
| 806. חדיה     | בזון                | 1958  | —          | תלמנה    | חל.  | 7478    | 220      | 2.94   | 365       |
| 807. מולה     | ליינרוביץ, בית-יצחק | 1958  | חור 951    | עליה     | ה.   | 7475    | 222      | 2.97   | 309       |
| 808. רבקה     | עיר-שומר            | 1951  | קינג 188   | רינה ב"א | 5    | 7473    | 225      | 3.00   | 362       |
| 809. מנורה    | גשור                | 1956  | עצמון 914  | מרדית    | —    | 7472    | 236      | 3.20   | 278       |
| 810. עדישה    | בית-אלשא            | 1953  | גד' 790    | עדינה    | 7    | 7472    | 223      | 2.96   | 280       |
| 811. ענת      | יגור                | 1957  | דג' 190    | ערשה     | —    | 7471    | 222      | 2.97   | 310       |
| 812. תבלית א' | בית-אלשא            | 1956  | קישון 588  | תלימה    | 6    | 7464    | 269      | 3.60   | 364       |
| 813. יעל      | דגניה ב'            | 1956  | דג' 190    | ימנה     | —    | 7463    | 244      | 3.26   | 325       |
| 814. עדינה    | שריד                | 1949  | מונ' 198   | עליה     | 3    | 7456    | 228      | 3.06   | 290       |
| 815. וראלה    | עיר-שומר            | 1955  | קינג 188   | תלולה    | 1    | 7456    | 210      | 2.80   | 308       |
| 816. ארבעות   | תל-יסקר             | 1954  | קד' 577    | אגודת    | 6    | 7452    | 257      | 3.45   | 347       |
| 817. פתורה    | אורים               | 1953  | שרביט 574  | פריסה    | אמר. | 7452    | 221      | 3.00   | 295       |
| 818. אורנה    | תסצ'י-בה            | 1954  | גיל 569    | אילה     | —    | 7449    | 234      | 3.14   | 312       |
| 819. בת-שבע   | רמת-השופט           | 1958  | סנה 903    | בת-גלים  | 4    | 7448    | 211      | 2.83   | 314       |
| 820. יסמנה    | אשדות-יעקב, הקד"ם   | 1955  | דג' 190    | יתומה    | —    | 7447    | 223      | 3.00   | 303       |
| 821. סגולה    | יגור                | 1954  | נס' 190    | סנאית    | 3    | 7442    | 222      | 2.97   | 286       |
| 822. טיסניה   | חולדה               | 1954  | חולש       | סחורה    | —    | 7439    | 211      | 2.83   | 283       |
| 823. רחובות   | תסצ'י-בה            | —     | קד' 577    | רבתה     | —    | 7434    | 219      | 2.95   | 306       |
| 824. תמריה    | דפנה                | 1956  | דג' 190    | תמרינה   | 4    | 7433    | 235      | 3.16   | 324       |
| 825. שחרית    | בית-אלשא            | 1957  | —          | שחרונה   | —    | 7431    | 255      | 3.43   | 300       |
| 826. גזית     | כפר-בלום            | 1957  | טרו' 923   | גזי      | 3    | 7430    | 250      | 3.36   | 348       |
| 827. שושנה    | לונה-ימור, בית-יצחק | 1956  | גיל 569    | שלונית   | 5    | 7428    | 273      | 3.68   | 325       |
| 828. קיסי     | יבנה                | 1957  | חורדוס 800 | קלרה     | 5    | 7428    | 224      | 3.02   | 282       |

|     |      |     |      |      |          |         |      |                   |         |      |
|-----|------|-----|------|------|----------|---------|------|-------------------|---------|------|
| 350 | 3.24 | 241 | 7427 | 8    | עורסה    | שער     | 1955 | דפנה              | ערנה    | .829 |
| 277 | 3.17 | 236 | 7427 | 6    | מוסקה    | חומר    | 1953 | גניגר             | מוקפה   | .830 |
| 282 | 3.29 | 245 | 7425 | 4    | רוחמה    | דוגר    | 1954 | דמלפיל            | בוקי    | .831 |
| 308 | 3.47 | 258 | 7424 | 5    | לירה     | גודשון  | 1954 | עירדשושט          | ליקה    | .832 |
| 324 | 3.10 | 231 | 7422 | —    | נכדה     | פלד     | 1953 | עירדחורר, הקה"ט   | נפרט    | .833 |
| 296 | 3.10 | 231 | 7421 | —    | גורנית   | קישון   | 1957 | יגור              | גאחר    | .834 |
| 287 | 2.73 | 203 | 7421 | 5    | עמליה    | מול     | 1956 | מוחיים            | עליית   | .835 |
| 296 | 3.60 | 268 | 7416 | 6    | עתיקה    | קינג    | 1956 | בי"ט גהלל         | צילה    | .836 |
| 295 | 3.28 | 243 | 7412 | 4    | חאנה     | חמדן    | 1956 | שריד              | חצקת    | .837 |
| 343 | 3.29 | 244 | 7411 | —    | תפוחה    | דוגר    | 1954 | בזן               | יוגבה   | .838 |
| 330 | 3.10 | 232 | 7411 | אמל. | חיגנא    | חיתן    | 1955 | אורים             | חגית    | .839 |
| 338 | 3.58 | 265 | 7408 | 6    | יכר      | דן      | 1956 | תל-יוסף           | חונן    | .840 |
| 298 | 3.20 | 237 | 7405 | —    | חונה     | אילי    | 1953 | שלילן, גהלל       | דנה     | .841 |
| 319 | 2.85 | 211 | 7404 | 5    | פלמחית   | קישון   | 1955 | עירדשושט          | פטרק    | .842 |
| 282 | 2.67 | 198 | 7404 | אמל. | צבעונית  | דוגר    | 1956 | שלוחות            | צביה    | .843 |
| 273 | 3.29 | 244 | 7403 | 7    | דניאלה   | אילי    | 1955 | יבנה              | דורחמיה | .844 |
| 323 | 3.17 | 235 | 7403 | 3    | מורכה ב' | גיל     | 1953 | גניגר             | מלכה    | .845 |
| 322 | 3.40 | 251 | 7401 | —    | מצאח     | גודר    | 1950 | יפעת              | מרגינה  | .846 |
| 279 | 3.52 | 260 | 7400 | 4    | לטיסה    | קישון   | 1956 | מגיד              | לינה    | .847 |
| 297 | 3.20 | 238 | 7400 | 4    | צפיריה   | וסיר    | 1948 | דמחיוחון          | צביה    | .848 |
| 352 | 3.66 | 271 | 7391 | 8    | חונכה    | דוגר    | 1951 | ספר-בלום          | חורה    | .849 |
| 353 | 3.34 | 247 | 7391 | 6    | גילה     | אילי    | 1955 | נען               | גולדה   | .850 |
| 331 | 3.35 | 247 | 7390 | אמל. | פאליצה   | שרביט   | 1956 | גבים              | סורמה   | .851 |
| 311 | 3.34 | 247 | 7390 | 7    | מאריע    | אילי    | 1956 | תל-יוסף           | ממבר    | .852 |
| 301 | 3.42 | 253 | 7388 | —    | משקה     | גיל     | 1957 | אויש              | מלכה    | .853 |
| 326 | 3.10 | 229 | 7388 | —    | אסתר     | פירק    | 1953 | נען               | פורית   | .854 |
| 320 | 3.44 | 259 | 7385 | 7    | זמריה    | ספיר    | 1958 | ביח-אלפא          | זמרינה  | .855 |
| 330 | 3.40 | 251 | 7383 | 6    | נבונה    | פרדיגור | 1953 | גד-שמאל           | נרקיסה  | .856 |
| 346 | 3.45 | 255 | 7381 | 4    | תמרה     | נס      | 1957 | ספר-בלום          | חורית   | .857 |
| 319 | 3.14 | 232 | 7378 | 5    | דודת     | אריאל   | 1958 | זקים              | דליה    | .858 |
| 359 | 3.40 | 253 | 7372 | —    | דליה     | ירדני   | 1954 | עיר-גנצ"ב         | דגנית   | .859 |
| 297 | 3.07 | 227 | 7372 | אמל. | חנינה    | ברק     | 1957 | נחביה-ל"ה         | חינוכית | .860 |
| 354 | 3.28 | 242 | 7370 | 6    | גילה     | סילון   | 1955 | כחן ת, ספר-יוחקין | דימנה   | .861 |
| 300 | 3.00 | 216 | 7370 | —    | גרימה    | קודשין  | 1958 | יפעת              | גילוס   | .862 |
| 296 | 3.04 | 224 | 7368 | —    | כנרית    | דוגר    | 1955 | דמפריבה           | כנרית   | .863 |

| מס. | שם תפוח | הבעלים             | נולדה | האב    | האם       | המוצ  | חלב ק"ג | שומן ק"ג | % שומן | ימי חליבה |
|-----|---------|--------------------|-------|--------|-----------|-------|---------|----------|--------|-----------|
| 364 | רודף    | אורים              | 1952  | יקטן   | רשתי      | אמרי. | 7367    | 256      | 3.40   | 364       |
| 306 | מסמית   | גורים              | 1955  | שרביט  | בול       | אמרי. | 7367    | 238      | 3.23   | 306       |
| 315 | אבישל   | עירשטר             | 1956  | קישון  | אוח       | 6     | 7365    | 254      | 3.40   | 315       |
| 303 | קסודור  | שלוחות             | 1955  | פרדגנד | קמי       | 4     | 7362    | 221      | 3.00   | 303       |
| 298 | אוריית  | גשר                | 1957  | ירח    | אדורה     | —     | 7353    | 244      | 3.33   | 298       |
| 274 | עליה    | כנרת               | 1953  | גמר    | עלינה     | 2     | 7351    | 242      | 3.28   | 274       |
| 340 | מתי     | רברים              | 1956  | עמנוס  | משיקדה    | —     | 7350    | 236      | 3.21   | 340       |
| 354 | תמנית   | שרביצין            | 1956  | —      | תקלא      | 5     | 7346    | 235      | 3.19   | 354       |
| 278 | פנה     | אישת               | 1955  | קינס   | פינקי     | 7     | 7346    | 201      | 2.73   | 278       |
| 277 | עלמה    | העונג              | 1955  | ברגועה | עדינה     | פרייז | 7345    | 254      | 3.46   | 277       |
| 300 | נאות    | ביתחורש            | 1955  | —      | —         | אמרי. | 7344    | 258      | 3.50   | 300       |
| 357 | קנדה    | עירחורש            | 1954  | נחשון  | קליאופטרה | —     | 7341    | 260      | 3.54   | 357       |
| 335 | הנועה   | יסודות             | 1956  | איתן   | הרצה      | אמרי. | 7337    | 230      | 3.13   | 335       |
| 294 | שלה     | שערזימקים          | 1956  | —      | —         | —     | 7336    | 239      | 3.27   | 294       |
| 311 | קרנית   | אורים              | 1954  | שרביט  | קוריאה    | אמרי. | 7323    | 259      | 3.55   | 311       |
| 334 | תרשיש   | עירצורים           | 1956  | בראציל | הרצה      | —     | 7320    | 275      | 3.76   | 334       |
| 292 | פרסיה   | דפנה               | 1956  | דנור   | פורה      | 4     | 7320    | 240      | 3.28   | 292       |
| 364 | לונה    | בית-גבורין         | 1953  | קישון  | לבנה      | —     | 7320    | 232      | 3.16   | 364       |
| 311 | גמלא    | גור                | 1953  | 588    | גמלית     | —     | 7318    | 248      | 3.39   | 311       |
| 244 | גמלה    | מגן                | 1955  | גיל    | גבעתי     | אמרי. | 7317    | 237      | 3.23   | 244       |
| 300 | ענת     | עירשטר             | 1956  | אציל   | עליה      | 5     | 7376    | 211      | 2.95   | 300       |
| 321 | אשר     | ישנה               | 1955  | נחשון  | ארנבת     | —     | 7315    | 231      | 3.15   | 321       |
| 295 | אשה     | גורים              | 1957  | איתן   | אנה       | אמרי. | 7315    | 214      | 2.92   | 295       |
| 335 | תמנית   | אשדוד-יעקב, הקד"ש  | 1957  | דנור   | תמרה      | 6     | 7373    | 223      | 3.04   | 335       |
| 303 | מרי     | אדירי-ה, כ. ויתקין | 1954  | שוב    | פורה      | 5     | 7311    | 248      | 3.39   | 303       |
| 357 | יכנר    | מרחביה             | 1957  | גיל    | ירשנה     | —     | 7311    | 226      | 3.10   | 357       |
| 310 | צפה     | גור                | 1954  | דנור   | צופיה     | —     | 7311    | 225      | 3.07   | 310       |
| 355 | בניה    | כנרת               | 1952  | 190    | בנית      | 3     | 7310    | 258      | 3.52   | 355       |
| 283 | הורכיה  | גניג               | 1953  | פרדגנד | תמנית     | 6     | 7307    | 277      | 3.79   | 283       |
| 301 | הספרייה | יקום               | 1957  | קינג   | המנוחה    | 4     | 7305    | 183      | 2.51   | 301       |
| 326 | גיסיה   | יבנה               | 1950  | נשיא   | גילה      | 5     | 7304    | 251      | 3.43   | 326       |
| 308 | חילת    | משמר-העמק          | 1956  | אלון   | חורצה     | 5     | 7304    | 225      | 3.00   | 308       |

|     |      |     |      |       |           |       |      |                   |           |      |
|-----|------|-----|------|-------|-----------|-------|------|-------------------|-----------|------|
| 324 | 2.96 | 216 | 7303 | 6     | דמות      | 190   | 1956 | אשדות-יעקב, איתור | דמעה      | .896 |
| 331 | 3.25 | 237 | 7299 | אמ"ר. | מגיפה     | 485   | 1953 | גבים              | מגשימה    | .897 |
| 287 | 3.21 | 234 | 7295 | אמ"ר. | דגנה      | 190   | 1954 | אילת-השזור        | דלדורה א' | .898 |
| 351 | 3.12 | 228 | 7295 | 7     | תפצירה    | זין   | 1956 | גבעת ברנר         | חלוצה     | .899 |
| 286 | 3.07 | 224 | 7295 | —     | גידה      | 483   | 1955 | חורשים            | נעמה      | .900 |
| 347 | 3.33 | 243 | 7294 | 2     | שדמה      | 190   | 1955 | כנרת              | שלגנית    | .901 |
| 312 | 2.85 | 208 | 7293 | 6     | רבינה ב'  | 588   | 1956 | גבע               | רסית      | .902 |
| 287 | 3.67 | 268 | 7291 | ה.    | אליזבת    | 692   | 1953 | שוכל              | אסזה      | .903 |
| 363 | 3.55 | 259 | 7291 | —     | קטורה     | גליעד | 1955 | חולתא             | קשיה      | .904 |
| 325 | 3.20 | 233 | 7286 | 4     | נעמה      | 190   | 1952 | כפר-רוסין         | ניצה      | .905 |
| 329 | 3.17 | 231 | 7286 | 4     | אחזה      | 190   | 1956 | שלוחות            | אסנה      | .906 |
| 333 | 2.94 | 215 | 7285 | 5     | אולפניה   | 188   | 1956 | מורע              | אפרקה     | .907 |
| 364 | 3.38 | 246 | 7284 | —     | סבינה     | 605   | 1951 | תל-יוסף           | סינדרלה   | .908 |
| 292 | 3.20 | 235 | 7281 | אמ"ר. | מיצי      | פיגור | 1956 | ניר-יצחק          | מיקה      | .909 |
| 329 | 3.39 | 247 | 7280 | 4     | ידונה     | 842   | 1957 | שלוחות            | ידונה     | .910 |
| 338 | 3.55 | 259 | 7278 | 4     | זלזחה     | 613   | 1951 | גבע               | לולת      | .911 |
| 303 | 2.95 | 215 | 7278 | אמ"ר. | חזה       | 925   | 1958 | נירים             | חסינה     | .912 |
| 321 | 3.28 | 239 | 7275 | אמ"ר. | חומה      | 603   | 1953 | שירי              | חוג'ה     | .913 |
| 353 | 3.63 | 265 | 7274 | 7     | אנגליה    | 190   | 1957 | בי"ט נחלל         | אביבה     | .914 |
| 285 | 3.43 | 252 | 7272 | אמ"ר. | חמודה     | 777   | 1953 | צאלים             | חבצלה     | .915 |
| 309 | 2.94 | 214 | 7272 | אמ"ר. | חמר       | 576   | 1958 | בית-קמה           | חמרה      | .916 |
| 283 | 3.79 | 276 | 7270 | אמ"ר. | אשדוד     | 620   | 1953 | גשר               | אבורית    | .917 |
| 307 | 3.29 | 239 | 7270 | אמ"ר. | דינה      | 527   | 1952 | דורות             | דלית      | .918 |
| 282 | 3.18 | 231 | 7266 | 4     | ענה       | 588   | 1958 | אפיקים            | ערקלי     | .919 |
| 307 | 3.27 | 238 | 7265 | 1     | סעלינה    | 573   | 1955 | נחשונים           | חסינה     | .920 |
| 299 | 3.02 | 219 | 7265 | אמ"ר. | בת-צי     | סמבל  | 1958 | נירים             | בורמה     | .921 |
| 299 | 3.60 | 262 | 7263 | אמ"ר. | צביק      | יקסן  | 1952 | אורים             | צדקה      | .922 |
| 249 | 3.30 | 240 | 7263 | אמ"ר. | דיצה      | 527   | 1951 | דורות             | דיקסי     | .923 |
| 357 | 4.06 | 295 | 7259 | —     | עצמה      | עוג   | 1954 | אשדות-יעקב, איתור | עודסה     | .924 |
| 299 | 3.55 | 258 | 7259 | —     | אמונה     | 190   | 1957 | לחמור-הגישאוח     | אראלה     | .925 |
| 339 | 3.25 | 235 | 7259 | —     | ששונה ב"א | 190   | 1956 | עיר-שמר           | שמה       | .926 |
| 262 | 2.69 | 196 | 7258 | אמ"ר. | אילונה    | 485   | 1953 | חללה              | אפרורית   | .927 |
| 281 | 3.35 | 244 | 7257 | 4     | שירת      | 190   | 1955 | כפר בלום          | שושי      | .928 |
| 254 | 3.03 | 220 | 7256 | אמ"ר. | אביבה א'  | 689   | 1953 | עיר-כרמל          | אביבה ג'  | .929 |
| 313 | 3.13 | 228 | 7255 | אמ"ר. | דבורה     | 659   | 1955 | נחבי-הל"ח         | דורית     | .930 |

## מבחן צאצאים חוזר

### 1. הפר

שם הפר: מארשל 575  
תאריך הלידה: 29.10.1949  
הגזע: הולשטיין-פריזי  
המטפח: קרנישן פרמס, ארה"ב  
הבעל: „השרות" להזרעה מלאכותית

### 2. מבחן הצאצאים של מארשל 575 בעדר שובל

מבחן הצאצאים הזה נערך באוקטובר 1957 לגבי בנות מבכירות, שהמליטו בין אפריל 1954 — אפריל 1956.

| הפרטים     | מספר הבנות | גיל  | מספר חליבות | חלב ק"ג | שומן ק"ג | שומן % | ימי חליבה | ממוצע ליום ק"ג חלב | ג' שומן |
|------------|------------|------|-------------|---------|----------|--------|-----------|--------------------|---------|
| מארשל 575  | 31         | 31.7 | 3 ×         | 5500    | 194      | 3.54   | 295       | 18.6               | 658     |
| פרים אחרים | 13         | 31.7 | 3 ×         | 4893    | 178      | 3.64   | 294       | 16.6               | 605     |

### 3. המבחן החוזר נערך לגבי בנות, שנולדו מהזרעה המליטו בין 11.1959 ל-5.1961. ביניהן לא היו בנות מעדר שובל.

חודשי ההמלטה של הבנות במבחן:

|           | 59/60 | 60/61 |          | 1960 | 1961 |
|-----------|-------|-------|----------|------|------|
| ספטמבר    |       | 4     | מרץ      | 6    | 6    |
| אוקטובר   |       | 10    | אפריל    | 9    | 2    |
| נובמבר    | 1     | 2     | מאי      | 2    | 1    |
| דצמבר     | 2     | 8     | יוני     | 2    |      |
| ינואר     | 6     | 6     | יולי     | 7    |      |
| פברואר    | 5     | 5     | אוגוסט   | 8    |      |
| עונת חורף | 49    |       | עונת קיץ | 43   |      |

### 4. פירוט הבנות

|                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| א. בנות שהמליטו בגילים 2 עד 3 שנים יצאו עד 220 יום                                                 | 105 |
| ב. בנות שנכללו במבחן מהן עם תקופות קצרות מ־265 יום מהן עם תקופות ארוכות מ־365 יום בנות בלי מקבילות | 92  |
| ג. בנות לחישוב ההפרש המשוקלל                                                                       | 75  |



| עונות<br>המבחן | העדר        | הבנות |            |             | המקבילות |            |             | ההפרש      |             |
|----------------|-------------|-------|------------|-------------|----------|------------|-------------|------------|-------------|
|                |             | מספר  | ק"ג<br>חלב | שומן<br>ק"ג |          | חלב<br>ק"ג | שומן<br>גרם | חלב<br>ק"ג | שומן<br>גרם |
| 3.60—8.60      | בית קמה     | 1     | 11.5       | 439         | 3        | 16.0       | 558         | -4.5       | -119        |
|                | גבעת ברנר   | 1     | 17.0       | 554         | 10       | 15.9       | 546         | +1.1       | +8          |
|                | גת          | 1     | 15.7       | 509         | 8        | 17.6       | 564         | -1.9       | -55         |
|                | דורות       | 1     | 20.6       | 714         | 4        | 19.9       | 693         | +0.7       | +21         |
|                | חולדה       | 2     | 20.0       | 618         | 6        | 19.0       | 565         | +1.0       | +53         |
|                | חפץ חיים    | 2     | 14.9       | 485         | 9        | 16.7       | 573         | -1.8       | -88         |
|                |             |       |            |             | שומן 6   |            |             |            |             |
|                | יבנה        | 2     | 17.5       | 571         | 11       | 17.5       | 581         | —          | -10         |
|                | כסופים      | 1     | 17.9       | 623         | 7        | 16.8       | 546         | +1.1       | +77         |
|                | כפר מנחם    | 2     | 17.2       | 580         | 5        | 18.0       | 589         | -0.8       | -9          |
|                | מעלה החמשה  | 2     | 15.4       | 498         | 8        | 17.9       | 586         | -2.5       | -88         |
|                | משואות יצחק | 1     | 13.9       | 486         | 2        | 17.2       | 559         | -3.3       | -73         |
|                | משמר הנגב   | 2     | 24.6       | 753         | 7        | 23.6       | 652         | +1.0       | +101        |
|                | נירים       | 2     | 20.9       | 635         | 1        | 19.6       | 638         | +1.3       | -3          |
|                | סעד         | 2     | 25.8       | 683         | 4        | 17.0       | 579         | +8.8       | +104        |
|                | עין השלושה  | 1     | 15.7       | 529         | 3        | 21.1       | 717         | -5.4       | -188        |
|                | צרעה        | 1     | 12.2       | 418         | 9        | 15.1       | 507         | -2.9       | -89         |
|                | בית גוברין  | 1     | 17.5       | 595         | 6        | 16.8       | 529         | +0.7       | +66         |
|                | ברור חיל    | 1     | 15.2       | 446         | 5        | 16.9       | 533         | -1.7       | -87         |
|                | גבים        | 1     | 18.2       | 577         | 3        | 17.1       | 554         | +1.1       | +23         |
|                | גבולות      | 1     | 19.1       | 676         | 2        | 17.8       | 556         | +1.3       | +120        |
|                | גבעת ברנר   | 3     | 15.8       | 492         | 36       | 15.3       | 513         | +0.5       | -21         |
|                | דורות       | 1     | 21.3       | 730         | 7        | 21.6       | 750         | -0.3       | -20         |
|                | זיקים       | 1     | 23.3       | 771         | 9        | 18.5       | 610         | +4.8       | +161        |
|                | חולדה       | 4     | 16.6       | 519         | 14       | 18.5       | 555         | -1.9       | -36         |
|                | חפץ חיים    | 2     | 16.5       | 550         | 6        | 16.5       | 539         | —          | +11         |
|                | יבנה        | 1     | 14.9       | 499         | 10       | 16.3       | 558         | -1.4       | -59         |
|                | כפר בלום    | 2     | 17.9       | 603         | 10       | 18.9       | 632         | -1.0       | -29         |
|                | מגידו       | 1     | 21.7       | 685         | 12       | 20.2       | 713         | +1.5       | -28         |
|                | מעלה החמשה  | 1     | 17.2       | 564         | 4        | 17.4       | 550         | -0.2       | +14         |
| 9.60—2.61      | נגבה        | 1     | 20.4       | 654         | 9        | 17.3       | 595         | +3.1       | +59         |
|                | נירים       | 4     | 22.0       | 655         | 15       | 21.4       | 661         | +0.6       | -6          |
|                | נען         | 1     | 17.0       | 553         | 9        | 17.8       | 568         | -0.8       | -15         |
|                | ניר בנים    | 2     | 15.9       | 631         | 5        | 15.2       | 557         | +0.7       | +74         |
|                | פלמח צובה   | 1     | 20.0       | 637         | 5        | 16.3       | 559         | +3.7       | +78         |
|                | דורות       | 1     | 22.5       | 744         | 2        | 21.2       | 781         | +1.3       | -37         |
| 3.61—4.61      | חולדה       | 2     | 18.0       | 555         | 1        | 15.8       | 504         | +2.2       | +51         |
|                | מבקיעים     | 1     | 15.3       | 424         | 1        | 15.3       | 599         | —          | -175        |
|                | נגבה        | 1     | 17.8       | 570         | 3        | 18.3       | 557         | -0.5       | +13         |
|                | שריד        | 1     | 19.3       | 668         | 2        | 21.0       | 703         | -1.7       | -35         |

ס"ה 75      בנות 377      מקבילות  
\* נספח כות נערך עבור כל טר נבחן; הפעם מתפרסם נספח זה לשם הרגמה.

## התמורה עבור החלב — לפי האיכות

דיקה מהשנה כולה ייערך חישוב הממוצע השנתי של המח"ש ובהתאם לתוצאות יסווג החלב לשלושת הסוגים דלהלן:

### סוג א' — חלב-פרם

על סוג זה יימנה חלב שיכיל 12.6% (ואף למעלה מזה) של כלל חומרים מוצקים, וכמות המח"ש שבו תהיה מעל ל-8.4% מניחים שכ-20% מייצרני החלב באנגליה יספקו חלב מסוג זה.

### סוג ב' — חלב-סטאנדארד

חלב מסוג זה צריך להכיל לכל הפחות 12% כלל חומרים מוצקים ותכולת המח"ש צריכה להיות מעל ל-8.4% מניחים שכ-70% מהייצרנים יספקו חלב מסוג זה.

### סוג ג' — תת-סטאנדארד

כמות כלל החומרים המוצקים בחלב זה היא פחות מ-12% ותכולת המח"ש היא 8.4% ופחות מזה. כ-10% מהייצרנים באנגליה ודאי יספקו חלב מסוג זה.

כל משלוחי-החלב שאי-אפשר יהיה למיין בהתאם לסוגים הנ"ל (מחמת חוסר נתונים על טיבם) יסווגו לסוג „חלב-סטאנדארד“. כעבור שישה חודשים ייערך לגבי כל חלב חישוב החר"כב הממוצע לפי הבדיקות שנערכו במשך 12 החודשים שעברו והייצרנים יסווגו מחדש בהתאם לתוצאות בדיקות אלה.

שיטת התשלומים עבור החלב לסוגי השרנים תהיה כדלקמן:

חלב חסוג א' יזכה בפרס של 2 פאנסים לכל גאלון (כ-1.5 אגורה לכל ק"ג) לעומת המחיר של חלב-סטאנדארד.

חלב סוג ב' — לגביו ייקבע המחיר הסטאנדרטרי היסודי.

חלב סוג ג' — התמורה עבור חלב זה תהיה ב-3 פאנסים לכל גאלון (2.3 אגורה לק"ג) פחות מהתמורה שעבור חלב-סטאנדארד. אם כעבור 12 חודש לא יחול שינוי לטובה בחלב מסוג ג', יזכה פאנס נוסף לכל גאלון, ובס"ה תהיה אז

המועצה לשיווק החלב באנגליה מתכננת להנהיג מהשנה שיטת תשלום חדשה עבור חלב, שתבסס על איכות בעלת הרכב מסויים. כוונת המתכננים — לשפר את טיב החלב תוך מתן פרס לייצרנים שיספקו חלב משובח מחד גיסא והטלת קנס על ספקי-חלב בעל איכות גרועה מאידך גיסא. מקווים להתחיל בביצוע התכנית באוקטובר הבא, תוך הנחה שהמחירים השונים לסוגי החלב השונים ייכנסו לתוקפם באוקטובר 1963.

כאבן-בוחן לאיכות החלב תשמש מתכונת „כלל החומרים המוצקים“, שהיא, כידוע, מעידה למעשה על ערכו המזוני של החלב. הביקורת שהושמעה נגד שיטת הערכה זו נבעה מהעובדה שמתכונת כלל החומרים המוצקים היתה נתונה להשפעה כמעט מרעת ע"י שיעור השומן שבחלב בעיקר, מבלי להביא בחשבון את מתכונת המח"ש (מוצקים חסרי-שומן — s.n.f.).

לשם מניעת העדפה זו של השומן בקביעת ערכו של החלב, מוצע — לפי התכנית החדשה — לקבוע תקן-מינימום לגבי תכולת מח"ש בחלב שיסווג לדרגותיו השונות. כך, למשל, נקבע שהסוג „חלב-פרם“ והסוג „חלב-סטאנדארד“, עליהם להכיל למעלה מ-8.4% מח"ש בממוצע שנתי.

בהתאם לתכנית החדשה ייבדקו אחת לחודש משלוחי-חלב במחלבות המשווקים, מיד עם קבלתם מהייצרנים. לאחר שירוכזו תוצאות הבדיקות

(100 מעמ' 25)

לדוגמה: כאשר מכינים טונה אחת של מזון מרוכז, שוקל הבוקר את הכמות המתאימה של התוספות המינרליות, ומערבב אותה באת בכמות של 90 ק"ג גרעינים טחונים או חומר אחר בעל מבנה דק והתערובת מקדם-ערבוב זה מעורבבת בשאר המרכיבים. הזמן והמאמץ שמשקיעים בהתקנה זו של התערובת מוצדקים, כיון שהמזון משתפר על ידי כך הוא נעשה אחיד בהרכבו ויעיל יותר בנצילותו.

### רוג' פארקינס

(מתוך „פארמרס דייג'סט“, יוני-יולי 1961)